

## EENHEID 4 ONDERSTEUNT CLIËNT IN ZIJN NETWERK

Professionals met een hogere functie (niveau D) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg (AD)		
Eenheden van leeruitkomsten		Leeruitkomsten
<b><i>Draagt zorg voor en bewaakt ondersteuning in afgebakende complexe situaties</i></b>		
1.	Inventariseert gemiddeld tot complexe ondersteuningsvragen	1.1 Brengt het functioneren en de ontwikkeling van cliënten met verschillende ontwikkelingsproblematiek (van gemiddeld tot meervoudig samengestelde problematiek) verder in kaart; 1.2 Verheldert de ondersteuningsbehoefte in wisselende situaties samen met cliënt en/of naastbetrokkenen; 1.3 Brengt het sociale netwerk van de cliënt in kaart; 1.4 Kan (gemiddeld tot complexe) diagnostiek vertalen naar zorg en ondersteuning op maat in een ondersteuningsplan met optimaal gebruik van de financiële mogelijkheden en het sociale netwerk.
2.	Plant en organiseert gemiddeld tot complexe zorg en ondersteuning	2.1 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met cliënt en/of naastbetrokkenen; 2.2 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met collega's; 2.3 Zoekt samenwerking met partners in het netwerk en zet ketensamenwerking in gang.
3.	Ondersteunt de cliënt met (gemiddeld tot meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek in het dagelijks leven en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	3.1 Kan cliënten in gemiddeld tot complexe situaties met meervoudig samengestelde problematiek en (soms) onvoorspelbaar gedrag ondersteunen; 3.2 Observeert de cliënt in zijn dagelijks functioneren en signaleert veranderingen; 3.3 Coördineert handelingen m.b.t. welbevinden van de cliënt; 3.4 Voert regie over het hulpverlenings- en/of begeleidingsproces waarbij regieversterking van de cliënt leidend is.
4.	Ondersteunt de cliënt in zijn netwerk of gemeenschap en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	4.1 Volgt, ondersteunt en begeleidt de cliënt bij het inzetten, uitbreiden en versterken van zijn sociale netwerk of gemeenschap; 4.2 Voert gericht interventies uit om de samenwerking van de cliënt met het sociale netwerk en met zijn gemeenschap te versterken; 4.3 Werkt – vanuit de belangen van de cliënt - samen met professionals in de keten van zorg.

<b>Werkt aan kwaliteit(-sbevordering) van het zorgproces</b>		
5.	Voert regie, coördineert en evalueert de geboden zorg en ondersteuning	5.1 Coördineert de uitvoering van complexe ondersteuningsplannen en de methodische cyclus in samenwerking met cliënten en/of naastbetrokkenen; 5.2 Bewaakt de complexe zorg voor cliënten en de afspraken die hierover zijn opgenomen in ondersteuningsplannen en stelt waar nodig bij; 5.1 Evalueert complexe zorg en ondersteuning aan cliënten, en het functioneren van het team daarin, periodiek.
6.	Werkt aan eigen ontwikkeling en die van de eigen organisatie	6.1 Werkt aan de eigen professionaliteit en deskundigheid; 6.2 Heeft een onderzoekende houding en draagt bij aan innovatie van de zorg en ondersteuning en/of van de organisatie en/of van het beroep; 6.3 Coacht collega's in het team, in de keten, vrijwilligers of mantelzorgers om de geboden zorg te verbeteren; 5.2 Neemt initiatief voor kwaliteitsverbetering in de eigen organisatie.

<b>Eenheid 4</b>	
Beroepscontext	<p>De professional AD is werkzaam in de gehandicaptenzorg. Er zijn circa 171 zorgaanbieders die zorg, ondersteuning en diensten leveren aan zo'n 200.000 mensen met verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking. De gehandicaptenzorg biedt zorg en ondersteuning aan mensen met een of meerdere handicaps. Dit kan een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke handicap zijn. Deze mensen willen graag een leven leiden dat past bij hun dromen, wensen en mogelijkheden. Werken in de gehandicaptenzorg draait dan ook uiteindelijk om één centraal thema: mensen met een beperking ondersteunen bij het zo goed en zo zelfstandig mogelijk vormgeven van hun leven.</p> <p>Binnen de gehandicaptenzorg zijn er een aantal bijzondere doelgroepen. De ondersteuningsvragen van deze doelgroep zijn vaak complex. De professional AD moet met verschillende complexiteit kunnen omgaan. Voor de complexere ondersteuningsvragen geldt dat er sprake is van een combinatie van beperkingen en bijkomende problemen. Werken met deze doelgroepen vraagt om extra kennis en vaardigheden, waardoor professionals met een hogere functie vaak voor dergelijke doelgroepen worden ingezet. Voorbeelden van deze bijzondere doelgroepen zijn cliënten met niet aangeboren hersenletsel (NAH), cliënten met ernstige meervoudige beperkingen (EMB), cliënten met een lichte verstandelijke beperking (LVG) en gedragsproblemen, cliënten met autisme spectrum stoornissen (ASS), cliënten met een zintuiglijke beperking (problemen met horen, zien of de communicatie), kinderen met een ontwikkelingsachterstand (0-6 jaar) en ouder wordende cliënten (met dementie of andere ouderdomsproblemen).</p>

	<p>De zorg aan cliënten kan zowel intramurale zorg als extramurale zorg betreffen. Intramurale zorg betekent letterlijk zorg binnen de muren, dus de cliënt verblijft in de instelling voor gehandicapten. Hier is de professional AD vooral gericht op een goede organisatie van het werk binnen de instelling. Extramurale zorg betreft de zorg aan cliënten die niet in een instelling verblijven. Het is zorg die de cliënt op afspraak bij de zorgaanbieder krijgt, of die de zorgaanbieder bij de cliënt aan huis levert. De wonen, welzijn en zorg moet dan in samenhang (=ketenzorg) in de wijk georganiseerd worden (wijkgericht werken). Dit gebeurt (vaak) in een multidisciplinair team van verschillende zorgprofessionals. Hier is de professional AD vooral gericht op een goede organisatie van het netwerk.</p> <p>De professional AD werkt samen met collega's van verschillende opleidingsachtergrond (o.a. verzorgenden, helpenden, verpleegkundigen, agogisch medewerkers, gedragsdeskundigen, paramedici, medisch academici, management, administratie, bedrijfsvoering).</p>
Context van deze eenheid	<p>De professional organiseert zorg en ondersteuning voor cliënten met (gemiddeld tot meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek. Ze zorgt ervoor dat de cliënt in zijn netwerk of omgeving zoveel mogelijk zelf de regie kan voeren en zoveel mogelijk zelf kan doen en vult waar nodig aan. Ze sluit hierbij aan bij de eigen kracht, mogelijkheden en beleving van de cliënt en naastbetrokkenen. Ze kent het cliëntstelsel, ze is hierin de spin in het web en overziet de zorg en ondersteuning. Ze werkt binnen het team vanuit de belangen van de cliënt, is proactief en neemt een coördinerende, coachende en sturende rol in.</p>
Complexiteit	<p>De professional AD voert met name cliëntgebonden taken uit, maar ondersteunt ook bij de coördinatie van werkzaamheden in het team en daarbuiten. De cliëntgebonden taken kunnen van wisselende complexiteit en omvang zijn. Zij doet dit voor afgebakende problematiek met logische vervolgstappen, maar kan ook werken aan meervoudig samengestelde (ontwikkelings-)problematiek. Zij staat met haar voeten in de praktijk. Zij bewaart met haar hoofd het overzicht, zij verbindt mensen en middelen, en koppelt daarmee denken aan doen.</p> <p>De professional AD bezit ruime kennis van de beginselen in de gehandicaptenzorg en beschikt over gevorderde kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan verschillende typen cliënten en/of met wisselende ondersteuningsvragen. Zij zet hierbij haar voortgezette kennis in rondom functioneren en ontwikkeling van de cliënt (conform kkv: aandoening en syndromen, adaptief vermogen, autonomie, zeggenschap en empowerment, cognitief functioneren, communicatieve en sociale vaardigheden, diversiteit, emotionele ontwikkeling, gedrag en gedragsproblemen, gezondheidsrisico's, grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik, leefstijl, levensloop, lichamenlijk en zintuiglijk functioneren, ontwikkelingsniveaus, welbevinden). Zij combineert deze kennis met vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen.</p>

	<p>De professional AD kent de regels en de procedures die gelden voor haar werk. Ze kan theorieën en methodes uit het vakgebied selecteren en toepassen op vraagstukken uit haar beroepscontext. Wanneer de omgeving verandert en/of de (ondersteunings-)vraag complexer wordt, kan zij echter ook deze regels en procedures flexibel inzetten om aan deze verandering tegemoet te komen. Zij kan dus ook niet-routinematige problemen aan. Ze kan praktische vraagstukken analyseren en oplossingsrichtingen aangeven en/of passende oplossingen realiseren. Zij beschikt over een nieuwsgierige, ondernemende en onderzoekende houding, zodat zij een passend woon-, werk-, en leefklimaat kan organiseren voor de cliënt. Ze kan zich blijvend aanpassen aan een veranderende omgeving door vragen te stellen en te reflecteren. De professional AD brengt haar eigen deskundigheid en kennis in om heldere voorlichting te kunnen geven aan de cliënt en/of naastbetrokkenen.</p> <p>De professional AD werkt in gemiddeld tot complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings-)vragen kunnen voorkomen en waar ze met verschillende 'spelers' te maken heeft. Haar kracht ligt in de verbinding. Zij is intern de schakel tussen operationele, uitvoerende en meer strategische collega's. Zij kan de strategie vertalen naar de praktijk en het handelen. Ze zet doelgericht communicatie daarvoor in. Buiten de eigen organisatie weet de professional AD het netwerk van cliënt te benutten en hoe ze het beste kan samenwerken met verschillende partijen. Ze weet ook hoe ze de zorgvraag overzichtelijk organiseert.</p>
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	<p>De professional AD werkt in teamverband en solistisch. Zij levert een belangrijke bijdrage bij het inventariseren van ondersteuningsvragen en is vraagbaak voor de cliënt en/of naastbetrokkenen. Ze zorgt zelfstandig, in afstemming met de cliënt en/of naastbetrokkenen, voor een passend ondersteuningsplan voor de wisselende ondersteuningsvragen. Ze geeft advies aan cliënt(en) en naastbetrokkenen, waar nodig of wenselijk in overleg met haar leidinggevende. Ze is (mede) verantwoordelijk voor het aansturen van de processen rondom de cliënt. Ze stemt haar handelen af met het (multidisciplinaire) team en/of collega's en zo nodig bespreekt ze knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.</p>
LR4.1	<p><b><i>Volgt, ondersteunt en begeleidt de cliënt bij het inzetten, uitbreiden en versterken van zijn sociale netwerk of gemeenschap</i></b></p> <p><i>De professional AD bevordert het sociaal functioneren van mensen en hun primaire leefomgeving, volgens beproefde methoden en werkwijzen in de gehandicaptenzorg. Ze brengt de sociale behoefte van de cliënt in beeld, bespreekt samen met de cliënt hoe aan deze behoefte voldaan kan worden en brengt daarvan de (on)mogelijkheden in kaart. Ze</i></p>

	<p><i>doet dit in samenspraak en wederkerig, gericht op zelfregie, eigen kracht, participatie en veiligheid. Ze werkt zoveel mogelijk samenlevingsgericht, waardoor de cliënt kan deelnemen aan de samenleving. Ze neemt daarbij het handelingsvermogen van mensen en netwerken rondom de cliënt in acht. Ze is gericht op de eigen kracht van de cliënt in wisselwerking met mensen en hun sociale context en schakelt tussen de verschillende perspectieven in die context. Ze observeert en volgt de cliënt in samenspraak met netwerk, school en werk. Zij voert doelgericht gesprekken met de cliënt en met naastbetrokkenen van de cliënt en betreft hen bij beslissingen. Ze stimuleert naastbetrokkenen een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de cliënt en delen van de ondersteuning (waar nodig en beargumenteerd) over te nemen. Zij onderzoekt regelmatig of de ondersteuning in de omgeving aansluit bij datgene wat de cliënt wil en wat nodig is. Ze zet doelgericht haar kennis van communicatiemethoden en gesprekstechnieken in. Zij rapporteert bevindingen, bijzonderheden en vervolgsafspraken in het cliëntendossier.</i></p>
LR4.2	<p><b>Voert gericht interventies uit om de samenwerking van de cliënt met het sociale netwerk en met zijn gemeenschap te versterken</b></p> <p><i>De professional AD speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen, onderhouden en versterken van het sociale netwerk van de cliënt (formeel, informeel en met mantelzorg). Zij motiveert, activeert en instrueert de cliënt volgens beproefde methoden om zelf contacten te leggen en te onderhouden om zo zijn zelfredzaamheid en zijn/haar maatschappelijke participatie te vergroten. Ze zet doelgericht haar kennis van communicatiemethoden en gesprekstechnieken in.</i></p>
LR4.3	<p><b>Werkt – vanuit de belangen van de cliënt - samen met professionals in de keten van zorg</b></p> <p><i>De professional AD is bekend met de verschillende soorten zorg en ondersteuning die diverse aanbieders aanbieden aan de cliënt en zorgt voor een vloeiend verloop en een heldere verdeling van taken. Ze verbindt deze partijen en maakt duidelijke afspraken. Zij werkt gericht aan en organiseert (verbetering van de) multi- en interdisciplinaire samenwerking binnen of tussen (professionele) netwerken. Ze heeft begrip voor ieders belangen en doelen, maar stelt de eigen kracht en de belangen van de cliënt centraal, volgens de gangbare opvattingen en visie van de organisatie. Uitgangspunt is dat de cliënt zo goed mogelijk en dicht mogelijk bij huis geholpen wordt waardoor de leefbaarheid verbetert. Ze geeft uitvoering aan afstemming tussen partners in de keten en organiseert overleg(vormen).</i></p>

#### Bronnen:

- Beroepscompetentieprofiel D van de VGN
- Kader Kritische Vak kennis
- Kennisbundel vraaggericht werken in de langdurige zorg
- Landelijke minor Gehandicaptenzorg
- Leeruitkomsten AD van de Christelijke Hogeschool Ede

- Informatie over AD van Windesheim
- Landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk